

План роботи

предметно-методичної комісії суспільно-гуманітарного циклу

на 2024-2025 навчальний рік

Вересень

1. Про ознайомлення педагогів з інструктивно-методичними та нормативними документами Міністерства освіти і науки України та Департаменту науки і освіти Вінницької обласної державної адміністрації, опрацювання інструктивно-методичних листів. Вчителі МК
2. Про рекомендації щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти оцінювання здобувачів освіти Олійник О. М.

Листопад

1. Про новітні технології як засіб проведення сучасного уроку зарубіжної літератури. Колісник Л. В.
2. Про впровадження змістових ліній в процесі вивчення англійської мови Подолян В.В.
3. Про оформлення журналу при виставленні підсумкових та семестрових журналів Олійник О. М.

Лютий

1. Про роботу з питання формування громадянської компетентності на уроках історії Олійник О. М.
2. Про дослідження причин зниження читацького інтересу підлітків. Попонаровська А. В.

Квітень

1. Про підсумки курсової підготовки та атестації вчителів суспільно-гуманітарного циклу. Вчителі МК
2. Аналіз роботи МО вчителів суспільно-гуманітарного циклу за 2024/2025 навчальний рік. Олійник О. М.
3. Коло ідей. Обговорення пропозицій щодо перспективного плану роботи методичного об'єднання. Вчителі МК

ПОГОДЖУЮ

Заступник директора

з навчально-виховної роботи

_____ Людмила КОЛІСНИК

_____ вересня 2024 р.

Самоаналіз уроку як засіб підвищення ефективності професійної діяльності вчителя

Одним із головних завдань у підвищенні ефективності професійної діяльності вчителя є визначення поняття « кінцевий результат навчання». Нове професійне мислення вчителя повністю орієнтоване на вдосконалення професійних знань, педагогічної техніки й технології, без яких він не зможе досягти необхідного конкретного результату. Основним інструментом перебудови професійної діяльності вчителя є самоконтроль за досягненням кінцевого результату навчання школярів.

Але в значній частині вчителів не сформована потреба до самоаналізу. Причину слід шукати в недостатньому знанні сучасної теорії навчання. Спостереженню й аналізу навчально-виховного процесу необхідно вчити всіх вчителів. У них повинна бути сформована потреба проаналізувати кожен свій урок, підбити його підсумки, вияснити, які знання учні засвоїли, якими прийомами навчальної діяльності вони оволоділи.

Під час оцінки уроку необхідно простежити , як усі його компоненти, методи організації й структура підпорядковані поставленій меті. Суттєво важливо під час аналізу встановити логічну взаємопідпорядкованість усіх компонентів. Результативність аналізу навчального процесу здебільшого залежить від того, наскільки об'єктивні висновки. Єдині вимоги до уроку і його аналізу повинні враховуватися не тільки під час контролю за навчальним процесом, але й під час організації різноманітних форм методичної роботи.

Велику цінність для формування вміння адекватної самооцінки представляє взаємовідвідування уроків. Під впливом суджень колег учитель по-новому оцінює методи, прийоми, які використав на уроці, оцінює зміст уроку.

Педагог конструє урок, проводить, аналізує його, підбиває підсумки. Тому серед багатьох факторів, що визначають успіх роботи вчителя, головним є потреба й уміння аналізувати свою діяльність і діяльність своїх вихованців. Тільки аналіз і самоаналіз уроку забезпечують творчий підхід до навчання, розумний розрахунок і високе мистецтво.

Професійний самоконтроль учителя за досягненням результату навчання – це форма педагогічної діяльності, що включає в себе усвідомлене, професійно орієнтоване на кінцевий результат планування та регулювання пізнавальної діяльності учнів. Специфіка професійного самоконтролю вчителя міститься не тільки в знанні зразку чи еталону того, чим повинен завершуватися процес навчання, але й в умінні звертатися до нього в процесі формування нових знань і вмінь.

Від уміння аналізувати свій урок, конкретні педагогічні ситуації, що виникають на ньому, результати педагогічних впливів на учня, результати своєї праці багато в чому залежить уміння вчителя спланувати, організувати, проконтролювати, відрегулювати свою педагогічну діяльність. Від самоаналізу уроку багато в чому залежить педагогічна майстерність учителя, продуктивність його педагогічної праці.

У процесі підвищення ефективності діяльності вчителя самоаналіз уроку найбільш ефективно й безпосередньо впливає на остаточні результати навчально-виховного процесу, тому що він є одним з найголовніших способів управління якістю викладання, формує якість знань учнів та рівень їхньої вихованості.

Самоаналіз будується на принципах критичності, системності, рефлексії. Самоаналіз уроку – вид діяльності, в якому особливу роль відіграє мотиваційний компонент. Потреба в літературі щодо аналізу й самоаналізу уроку значною мірою задовольняється публікаціями ряду авторів, серед яких Ю.К.Бабанський., Ю.А.Конаржевський, М.І.Махмутов та інші. Потреба в літературі із самоаналізу уроку – не дань традиції, а конкретна актуальна проблема. У сучасній науковій літературі виділяють основні підходи до поняття « самоаналіз уроку ». М.І.Махмутов розглядав самоаналіз уроку як найважливіший канал формування й розвитку творчої активності вчителів, засіб удосконалення педагогічної майстерності вчителя, стимулювання самоосвіти педагога. На думку Конаржевського Ю.А., самоаналіз уроку лежить в основі узагальнення й певною мірою поширення передового педагогічного досвіду. Т.І.Шамова вважає, що самоаналіз уроку – найважливіший шлях формування єдиного ставлення вчителя до вирішення основних питань навчання й виховання; насамперед єдиного ставлення до оцінювання знань і використання оцінки.

Самоаналіз уроку – це спосіб граничної конкретизації управління навчально-виховним процесом, який дає можливість шляхом особистого оперативного втручання впливати на методи навчання, на добір і формування навчального матеріалу, на вибір і правильне поєднання форм організації пізнавальної діяльності учнів. Самоаналіз уроку допомагає вчителю оволодіти більш високим рівнем майстерності, підвищити результативність праці.

Самоаналіз уроку вчителем дозволяє вирішити цілий ряд важливих завдань:

- учитель краще усвідомлює систему своєї роботи,
- швидше освоює на практиці методику вибору й обґрунтування оптимального варіанта навчання,
- робить учителя психологічно захищенішим, впевненішим у собі,
- поліпшує якість планування наступних уроків,
- стимулює розвиток творчого мислення й діяльності вчителя.

Що дає самоаналіз для керівника, який відвідує уроки?

- Знання рівня мислення вчителя;
- Можливість порівнювати задум і реальний хід уроку, а отже, дати конкретні поради вчителю;
- Економію часу керівника; його виступ не повторює самоаналіз, а зосереджується на оцінці, виявленні плюсів і мінусів та їхніх причин;
- Через упровадження в практику самоаналізу уроку стає реальним впровадження у навчально-виховний процес будь-яких нововведень.

Перш ніж вимагати від учителів самоаналізу уроків, доцільно ознайомити колектив з методикою такого самоаналізу.

Існують різні схеми самоаналізу уроків

Схема самоаналізу уроку № 1

1. Загальна структура уроку .

Основна дидактична мета уроку: його місце в системі уроків з теми, основні моменти уроку, дозування часу, дотримання основних вимог до оформлення уроку, використання часу на уроці.

2. Реалізація основної дидактичної мети уроку.

Виконання вимог програми, співвідношення матеріалу, поясненого на уроці і даного на самостійну роботу, організація сприйняття, уваги, пізнавального інтересу, організація первинного закріплення матеріалу, перевірка якості знань, використання розділу і програм, вимоги до знань, опитування учнів.

3. Розвивальний аспект уроку.

Залучення учнів до здійснення основних розумових операцій, подолання посильних труднощів, розвиток пізнавальної самостійності й послідовності, науковості, міцність знань.

4. Дотримання основних принципів дидактики.

Принцип наочності, свідомості і активності в роботі вчителя і учнів, доступності і посильності, систематичності і послідовності, науковості, зв'язку теорії з практикою, міцності знань.

5. Методи навчання.

Методи введення нового матеріалу, закріплення і вироблення вмінь і навичок, контролю; відповідність методів загальної спрямованості навчання дидактичній меті; залежність вибору методів навчання від матеріального забезпечення навчального процесу.

6. Виховний аспект уроку.

Використання виховних можливостей змісту навчального матеріалу, формування світогляду, зв'язок із життям, виховання сумлінного ставлення до праці, навчання, використання виховної можливості оцінки, виховний вплив особистості вчителя.

7. Вчитель на уроці. Підготовка до уроку, роль конспекту, види діяльності на уроці, контакт із класом, індивідуальний підхід до учнів, значення предмета, захопленість ним, зовнішній вигляд учителя.

8. Робота учнів на уроці.

Підготовка учнів до уроку, активність на різних етапах уроку, види діяльності, культура мови, дисципліна, ставлення до предмета, динаміка працездатності, моменти найвищої активності, зниження працездатності, їхні причини, рівень сформованості вміння вчитися.

9. Гігієнічні умови уроку.

Приміщення, його основна оснащеність, меблі, дотримання принципу розташування, розклад на день, вплив гігієнічних умов на динаміку працездатності на уроці.

Схема самоаналізу уроку № 2

1. Яке місце цього уроку в темі, розділі, курсі? Його зв'язок із попередніми уроками.
2. Які особливості класу було враховано під час планування уроку ?
3. Які завдання планувалося вирішувати на уроці? Чим зумовлений такий вибір завдання?
4. Чим зумовлені вибір структури і типу уроку ?
5. Чим зумовлений вибір змісту, форм і методів навчання (за елементами уроку)?
6. Які навчально-матеріальні, гігієнічні, морально-психологічні, естетичні й тимчасові умови було створено на уроці? Наскільки вони сприяли успішній роботі?
7. Чи були відхилення від плану уроку? Чому ? які саме ?
8. Як можна оцінювати результати уроку? Чи вирішено його завдання? Чи не було перевантаження учнів?
9. Які висновки на майбутнє можна зробити з результатів уроку ?

Варіант алгоритму самоаналізу уроку

1. Характеристика класу.

А. Тут розглядають структуру міжособистісних стосунків: лідери, аутсайдери; наявність угруповань, їхній склад; взаємодія структур особистих взаємин і організаційної структури класу.

Б. Потім необхідно охарактеризувати вади біологічного розвитку учнів: дефекти зору, слуху; соматичні захворювання; особливості вищої нервової системи (надмірна загальмованість або збудливість); патологічні відхилення.

В. Після цього варто охарактеризувати дефекти психічного розвитку: слабкий розвиток інтелектуальної сфери тих чи інших членів учнівського колективу; слабкий розвиток вольової сфери в окремих учнів; слабкий розвиток емоційної сфери особистості. Далі йде характеристика розвитку психічних якостей: відсутність пізнавального інтересу, потреби в знаннях, установки на навчання; недоліки у ставленні особистості до себе, вчителя, родини колективу.

Г. Після цього можна перейти до аналізу недоліків підготовленості учнів ласу: прогалини у фактичних знаннях і вміннях; проблеми в навичках навчальної праці; погані звички і культура поведінки.

Д. Потім розглядають недоліки дидактичних і виховних впливів школи, після чого недоліки впливу родини, однокласників, позашкільного середовища. (Звичайно, зовсім необов'язково під час кожного самоаналізу у року давати таку вичерпну характеристику класу, в якому він проходив. Однак самоаналіз уроку вчителем відрізняється від його аналізу керівником тим, що він зорієнтований не тільки на конкретний клас, а й на конкретних учнів).

2. **Потім аналізують зовнішні зв'язки уроку:** встановлюють місце і роль даного уроку в досліджуваній темі; характер зв'язку уроку з попередніми і наступними уроками.

3. **Характеристика триєдиної мети уроку** з опорою на характеристику класу, чого треба домогтися в знаннях і вміннях, відповідно до специфіки учнівського колективу; який виховний вплив зробити на учнів; які якості почати, продовжувати, закінчити розвивати.

4. **Характеристика задуму уроку (план):** яким є зміст навчального матеріалу; як учні засвоюватимуть його, тобто які методи навчання і форми організації пізнавальної діяльності; яку частину матеріалу вони можуть засвоїти самі; яка частину матеріалу вимагає допомоги вчителя під час засвоєння; що необхідно добре запам'ятати, а що використовувати тільки для ілюстрації; що з раніше вивченого необхідно повторити і на що опертися під час засвоєння нового; як закріпити знову вивчене; що буде цікавим і легким, а що складним; яким чином будуть досягнуті виховне й розвивальне завдання.

5. **Як побудовано урок, виходячи з його задуму?** Характеристика етапів уроку, виділення навчально-виховних моментів, що найбільш позитивно або негативно вплинули на хід уроку, на формування кінцевого результату.

6. **Структурний аспект самоаналізу:** докладний аналіз етапів, які, на думку вчителя, найсильніше позитивно або негативно вплинули на формування кінцевого результату уроку; аналіз відповідності в межах цих моментів завдань, змісту, методів і форм.